

W ZESZYCIE

– Rozpowszechnianie języka polskiego w świecie przez zbiorowości emigrantów, jego zachowywanie i przekazywanie następnym pokoleniom w okresie 1918–1939 było związane z doktryną traktowania tych zbiorowości przez państwo polskie jako Polaków, którzy mogą realizować cele polskiej polityki zagranicznej.

– *Dokładna nauka języka i stylu polskiego* [1809] Tomasza Szumskiego jest osadzona w europejskiej tradycji gramatycznej i retorycznej, ma charakter normatywny z uwzględnieniem zachowań komunikacyjnych; w ocenie faktów językowych autor stosuje intuicyjne kryteria: historyczne, narodowe, autorskie i estetyczne.

– Jednym z przejawów tzw. życia wyrazów są jednostki leksykalne, które stają się przestarzałe lub całkowicie wyszły z obiegu językowego; korpus tekstów składających się na *Rozprawy literackie* [1825–1830] Maurycego Mochnackiego umożliwia analizę tych procesów w ciągu ponad dwóch stuleci (XIX–XXI w.).

– XVIII-wieczny oświeceniowy przyrodnik Krzysztof Kluk jest cytowany w *Słowniku języka polskiego* S.B. Lindego częściej niż J. Kochanowski, P. Kochanowski, J. Przybylski, a tylko nieznacznie rzadziej niż M. Rej czy W. Potocki, co świadczy o szerokiej (nie tylko przyrodniczej) tematyce jego pism i ich poczytności.

– XVIII-wieczne listy-gazetki rękopiśmienne Jędrzeja Kitowicza – charakterystyczne dla nieoficjalnego obiegu informacji – obrazują ważny etap kształtowania się form i gatunków prasowych oraz specjalizację polszczyzny w płaszczyźnie użytkowych praktyk komunikacyjnych.

– Analiza przekładów *Nowego Testamentu* z XVI i XVII w. wskazuje na to, że w tym czasie określenia czarnoskórych mieszkańców Afryki nie były jeszcze obarczone żadnym ładunkiem stylistyczno-emocjonalnym i dobór tłumaczeniowych ekwiwalentów nazw miał jedynie charakter stylistyczno-pragmatyczny.

– Analiza słów z gniazda <nienawiść> w tekstach J. Kochanowskiego wskazuje na to, że poeta ograniczył ich użycie do tłumaczeń starotestamentowych psalmów ze względu na kształtujące się dopiero wówczas ich wyraźne znaczenie negatywne (znaczenie wcześniejsze dotyczyło bowiem li tylko 'niechętnego widzenia').

***

Rozpowszechnianie języka polskiego w świecie – dydaktyka języka – polityka językowa – kultura języka polskiego w oświeceniu – leksykologia – życie wyrazów w XIX–XXI w. – źródła cytatów w słowniku S.B. Lindego – listy-gazetki w XVIII w. – formy i gatunki prasowe – nazwy czarnoskórych mieszkańców Afryki w XVI/XVII w. – translatoryka – gniazdo <nienawiść> w XVI w. – Tomasz Szumski – Maurycy Mochnacki – Krzysztof Kluk – Jędrzej Kitowicz – Jan Kochanowski.

Red.